

Komisja Europejska zwiększa ochronę europejskiej własności intelektualnej na światowych rynkach

W styczniu 2020 r. Komisja Europejska opublikowała nowy raport na temat ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej (IPR) w krajach trzecich (*Report on the protection and enforcement of intellectual property rights in third countries*), odzwierciedlający stan do 31.08.2019 r. Od czasu opublikowania poprzedniego raportu (z 21.02.2018 r.) nastąpiły pozytywne zmiany, jednak wiele kwestii wymaga rozwiązania i dalszych prac. Raport identyfikuje i opisuje sytuacje naruszeń IPR (zarówno online, jak i offline) w krajach trzecich. Ustanawia zaktualizowaną listę tzw. „krajów priorytetowych”, podzieloną na trzy grupy, tj.

Chiny,

Indie, Indonezja, Rosja, Turcja, Ukraina,

Arabia Saudyjska, Argentyna, Brazylia, Ekwador, Malezja, Nigeria, Tajlandia.

Są to niekoniecznie te kraje, w których przestrzeganie praw własności intelektualnej budzi największe zastrzeżenia, ale te, w których braki w zakresie IPR powodują największą szkodę ekonomiczną dla interesów Unii Europejskiej.

Raport prezentuje również wyniki monitoringu wdrożenia umów wolnego handlu (*free trade agreements*) w Kanadzie, Meksyku, Południowej Korei i Wietnamie.

Po raz pierwszy opracowano osobny załącznik do raportu na temat ochrony i egzekwowania praw dotyczących odmian roślin. Jest to uzasadnione znaczeniem ochrony odmian roślin w kontekście globalnych wyzwań środowiskowych, a także ich narażeniem na naruszenia IPR. Wiele odmian roślin z obszaru Unii Europejskiej jest przedmiotem nadużyć w krajach trzecich, co powoduje poważne straty gospodarcze dla hodowców UE, zniechęcając ich do dalszych inwestycji i badań w dziedzinie m.in. odporności na szkodniki i choroby, tolerancji na suszę i ciepło, lepszej wydajności, wykorzystania składników odżywczych/nawozów. Ma to znaczenie dla zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego w obliczu zmian klimatycznych. Nowe uprawy mogą zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych, suszę, poprawić możliwość wyżywienia społeczeństw i bezpieczeństwo żywności.

Raport ma na celu poinformowanie podmiotów praw własności intelektualnej, w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw, o potencjalnych zagrożeniach dla ich praw podczas działań biznesowych w krajach trzecich, a tym samym ułatwienie im

planowania biznesowych strategii i operacji tak, by lepiej chronić ich wartości niematerialne.

W podsumowaniu raportu wskazano następujące kwestie:

Wymuszony transfer technologii od działających w Chinach firm z UE jest nadal istotnym problemem (firmy zmuszane są do dzielenia się swoją technologią w zamian za dostęp do chińskiego rynku). Zagraniczne firmy, szczególnie z sektorów zaawansowanych technologii, są zagrożone utratą przewagi konkurencyjnej.

Niski poziom ochrony tajemnic handlowych i kradzieże własności intelektualnej w wielu krajach, w szczególności w Chinach i Indiach, powodują również nieodwracalne szkody dla europejskich przedsiębiorstw.

Słabe egzekwowanie praw własności intelektualnej jest poważnym problemem we wszystkich krajach wymienionych w raporcie. Głównie wynika to z braku woli politycznej oraz deficytów w infrastrukturze technicznej, zdolnościach, zasobach, wiedzy specjalistycznej organów sądowych i organów ścigania oraz niewystarczającej świadomości społecznej na temat własności intelektualnej i jej wartości.

Zjawisko podrabiania jest częstym zjawiskiem u wielu partnerów handlowych UE, co powoduje poważne straty dochodów dla przemysłu UE i dla lokalnego. Problem jest szczególnie poważny w Chinach, które są głównym krajem pochodzenia podrobionych towarów importowanych do UE. Indie oraz kraje Azji Południowo-Wschodniej, takie jak Indonezja, Malezja, Tajlandia i Wietnam, są znaczącym producentem podróbek, a węzły tranzytowe, jak Hongkong, Chiny, Arabia Saudyjska, Arabia, Singapur i Zjednoczone Emiraty Arabskie, również odgrywają istotną rolę w tym procederze.

Piractwo praw autorskich, zwłaszcza internetowe i satelitarne, pozostaje poważnym problemem dla sektorów kreatywnych Europy. Problem jest powszechny w krajach takich jak Argentyna, Brazylia, Chiny, Ekwador, Indie, Indonezja, Meksyk, Rosja, Arabia Saudyjska, Tajlandia, Ukraina i Wietnam.

Brak uprawnień organów celnych do podejmowania działań z urzędu utrudnia zatrzymanie, zajęcie lub zniszczenie podrobionych czy pirackich towarów na granicy lub podjęcia działań w odniesieniu do towarów w tranzycie. Znacznego ulepszenia wymagają systemy egzekwowania granic w Kanadzie, Ekwadorze, Indiach, Indonezji, Meksyku i Tajlandii.

Zainteresowane strony zgłaszają również, że **towary podrobione i pirackie nie są niszczone** przez organy ścigania i wracają na rynek. Przy innych okazjach **procedury niszczenia trwają zbyt długo** lub są **zniechęcająco drogie** dla posiadaczy praw. Dotyczy to Indii, Indonezji, Meksyku, Nigerii, Arabii Saudyjskiej i Zjednoczonych Emiratów Arabskich.

Sankcje i kary za naruszenia praw własności intelektualnej są zbyt niskie, aby wywoływać efekt odstraszący w krajach takich jak Argentyna, Brazylia, Indie,

Nigeria, Rosja, Arabia Saudyjska, Korea Południowa, Tajlandia, Turcja, Zjednoczone Emiraty Arabskie i Wietnam.

Rejestracja patentów, znaków towarowych i powiązane z nią procedury (np. odnowienie lub sprzeciw), prowadzone przez biura własności intelektualnej w Argentynie, Brazylii, Indiach, Tajlandii i Zjednoczonych Emiratach Arabskich, trwają bardzo długo. Badanie patentowe w niektórych krajach, np. Brazylia i Tajlandia, obejmuje większość okresu ochrony.

Lokalne wymagania dotyczące patentów w Indonezji i Ekwadorze powodują niepewność prawną, co nie sprzyja innowacjom w tych krajach. Wymagania te obligują właścicieli patentu do produkcji opatentowanego produktu lub korzystania z opatentowanego procesu (Indonezja, Ekwador). Nieprzestrzeganie tego wymogu wiąże się z ryzykiem wydania obowiązku licencji.

Ograniczające kryteria zdolności patentowej stosowane w Argentynie, Indiach, Indonezji i Rosji zniechęcają do innowacji, na przykład w celu znalezienia substancji wydłużających okres przechowywania, opracowania leków łatwiejszych do magazynowania, o bezpieczniejszych dawkach lub mniejszych skutkach ubocznych.

Nieuznawanie oznaczeń geograficznych jako IPR w sporach dotyczących nazw domen w Internecie ułatwia marketing podróbek.

Stosuje się bardzo **szerokie, niejasne i arbitralne kryteria udzielania licencji przymusowych**, które podważają skuteczną ochronę patentową w Ekwadorze, Indiach, Indonezji i Turcji, zwłaszcza w przypadku produktów farmaceutycznych i chemicznych, ale dotyczy to także innych sektorów, w których promowana jest produkcja lokalna.

Innym poważnym problemem jest **ingerencja urzędów ds. zdrowia** (Brazylia) i **ds. konkurencji** (Rosja) w patentowej ochronie farmaceutycznej.

Inny problem zgłaszany przez europejskich właścicieli praw to **brak skutecznego systemu ochrony nieujawnionego testu i innych danych wygenerowanych w celu uzyskania pozwolenia na dopuszczenie do obrotu** farmaceutyków i środków ochrony roślin. Ma to miejsce głównie w Argentynie, Brazylii, Chinach, Indiach, Indonezji, Malezji, Rosji, Arabii Saudyjskiej, Ukrainie i Zjednoczonych Emiratach Arabskich.

Problemy z funkcjonowaniem **zbiorowego zarządzania prawami** w Nigerii, Rosji, Ukrainie i Tajlandii powodują straty dla ich właścicieli i brak zaufania użytkowników, co ostatecznie ma negatywny wpływ na branżę kreatywne w tych krajach.

Liczni partnerzy handlowi UE nie przystąpili jeszcze do ważnych międzynarodowych konwencji. Indie, Indonezja, Argentyna, Brazylia, Ekwador, Malezja, Meksyk, Nigeria, Arabia Saudyjska, Arabia, Tajlandia, Zjednoczone Emiraty Arabskie i Wietnam nie przystąpiły do Aktu genewskiego Porozumienia haskiego w sprawie międzynarodowej rejestracji wzorów przemysłowych (1999) oraz,

z wyjątkiem Wietnamu, do Międzynarodowej konwencji w sprawie ochrony nowych odmian roślin (tzw. konwencja UPOV, International Union for the Protection of New Varieties of Plants, 1991). Argentyna, Ekwador, Malezja, Nigeria, Arabia Saudyjska, Zjednoczone Emiraty Arabskie nie przystąpiły do Porozumienia madryckiego w sprawie międzynarodowej rejestracji znaków (1891) i Protokołu madryckiego o międzynarodowej rejestracji znaków (1989). Brazylia, Arabia Saudyjska Arabia, Tajlandia i Wietnam nie przystąpiły do Traktatu Światowej Organizacja Własności Intelektualnej (WIPO- World Intellectual Property Organisation) o prawie autorskim (1996) oraz do Traktatu WIPO o artystycznych wykonaniach i fonogramach (2004). Argentyna nie przystąpiła do Układu o współpracy patentowej (PTC- Patent Cooperation Treaty, 1970).

Unia Europejska podejmuje szereg inicjatyw, aby chronić prawa własności intelektualnej europejskich firm. Należą do nich m.in. negocjacje handlowe (dwustronne i regionalne) oraz umowy dotyczące wolnego handlu, które zawierają rozdziały regulujące kwestie IPR, grupy robocze i rozmowy, programy wsparcia (np. 20 mln euro z Komisji Europejskiej na programy współpracy w dziedzinie IP z Chinami, krajami Azji południowo-Wschodniej i Ameryki Łacińskiej w latach 2017-2020, prowadzone przez Europejski Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej, przyjęcie w 2018r. i wdrożenie planu działania w sprawie współpracy między Europą i krajami śródziemnomorskimi w walce z podrabianiem i piractwem, a w 2019r. 4 letniego programu współpracy dla poprawy standardów i wzmocnienia ochrony praw własności intelektualnej w krajach Afryki). Komisja Europejska działa na rzecz ochrony nazw pochodzenia i nazw geograficznych (współpraca z WIPO), handlowych aspektów praw własności intelektualnej TRIPS (współpraca ze Światową Organizacją Handlu, WTO – World Trade Organisation), aktywnie uczestniczyła w opracowaniu zaleceń Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju OECD w sprawie przeciwdziałania nielegalnemu handlowi i zwiększenia przejrzystości w strefach wolnego handlu, przyjętych 21.10.2019 r.

Punkty informacyjno-doradcze ds. praw własności intelektualnej wspierają małe i średnie przedsiębiorstwa UE w ochronie i egzekwowaniu ich praw własności intelektualnej w poszczególnych regionach:

CHINA IPR SME HELPDESK

<https://www.china-iprhelpdesk.eu>

Chiny, Hing-Kong, Macao, Tajwan,

SOUTH-EAST ASIA IPR SME HELPDESK

<https://www.southeastasia-iprhelpdesk.eu>

kraje Azji Południowo-Wschodniej - Mjanma, Tajlandia, Kambodża, Laos, Wietnam, Malezja, Singapur, Indonezja, Timor Wschodni, Brunei, Filipiny,

LATIN AMERICA IPR SME HELPDESK

<https://www.latinamerica-ipr-helpdesk.eu>

kraje Ameryki Łacińskiej - Argentyna, Boliwia, Brazylia, Chile, Kolumbia, Kostaryka, Kuba, Ekwador, Salwador, Gwatemala, Honduras, Meksyk, Nikaragua, Panama, Paragwaj, Peru, Urugwaj, Wenezuela.

Pomocy można także szukać w Europejskim punkcie informacyjnym ds. własności intelektualnej (European IP Helpdesk)

European
IP Helpdesk

<http://www.iprhelpdesk.eu>

Punkty oferują m.in. bezpłatną infolinię, konsultacje, szkolenia, poradniki, analizy przypadków, informacje o instytucjach i ich kompetencjach w zakresie IP.

Więcej informacji/źródła:

<https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2099>

Raport dotyczący ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej w krajach trzecich

https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/january/tradoc_158561.pdf

Międzynarodowa konwencja o ochronie nowych odmian roślin

[http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/com/com_com\(2004\)0798_/com_com\(2004\)0798_pl.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/com/com_com(2004)0798_/com_com(2004)0798_pl.pdf)

Porozumienie madryckie w sprawie międzynarodowej rejestracji znaków

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19931160514>

Akt genewski Porozumienia haskiego w sprawie międzynarodowej rejestracji wzorów przemysłowych

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20091981522>

Protokół do Porozumienia madryckiego o międzynarodowej rejestracji znaków

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20030130129>

Traktat Światowej Organizacji Własności Intelektualnej o prawie autorskim

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=CELEX%3A22000A0411%2801%29>

Traktat Światowej Organizacji Własności Intelektualnej o artystycznych wykonaniach i fonogramach

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex:22000A0411\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex:22000A0411(02))

Układ o współpracy patentowej

<https://www.wipo.int/pct/en/>

Jednolite Zasady Rozstrzygania Sporów Domenowych

<https://www.icann.org/resources/pages/dndr-2012-02-25-en>

Nazwy domen i piractwo domenowe

<https://iprhelpdesk.eu/sites/default/files/newsdocuments/Fact-Sheet-Domain-Names-Cybersquatting-PL.pdf>

Zalecenia OECD w sprawie przeciwdziałania nielegalnemu handlowi: zwiększenie przejrzystości w strefach wolnego handlu

<http://www.oecd.org/gov/risk/recommendation-enhancing-transparency-free-trade-zones.htm>

Punkty informacyjno-doradcze ds. praw własności intelektualnej

<http://www.iprhelpdesk.eu>

<https://www.china-iprhelpdesk.eu>

<https://www.southeastasia-iprhelpdesk.eu>

<https://www.latinamerica-ipr-helpdesk.eu>

<https://www.ipr-hub.eu>